

LBRIS

We know
books

KATHERINE MAY

VRAJA
LUMII

Traducere din limba engleză de
ANDREEA CĂLIN

ORION

Lui Jennie Speedy, pentru că a înotat cu mine, lui Kate Fox, pentru că s-a plimbat cu mine, lui Clare Jackson, pentru că m-a dus în pelerinaje. Celor de la Zen Peacemakers, pentru că m-au luat într-o călătorie, și lui Rami Efal, pentru că m-a ajutat să ajung acolo.

Angelei Y. Walton-Raji, lui Paul Koubek și Quinn Brett, pentru că și-au rupt din timp pentru a discuta cu mine în timp ce făceam cercetările inițiale, și lui Richard Ashcroft, pentru că mi-a explicat cu răbdare de ce ideea mea inițială nu ar fi putut funcționa.

Lui Maddy Milburn, pentru că a fost o agentă iscusită și o prietenă prețioasă, precum și echipei sale strălucitoare, în special lui Rachel Yeoh și Liv Maidment, Hannah Ladds și Giles Milburn. Lui Liane-Louise Smith, Georgina Simmonds și Valentina Paulmichl, pentru că s-au ocupat de trimiterea cuvintelor în toată lumea.

Lui H. și lui Bert, care se lasă de bunăvoie târați în aventuri nebunești, și uneori chiar se bucură de ele.

Cititorilor mei și sponsorilor de pe Patreons, care fac ca visul să devină realitate.

CUPRINS

PĂMÂNT.....	7
În ultima vreme.....	9
Piatră	20
Hierofanie.....	33
Descalță-te!.....	45
APĂ.....	59
Dezvăț	61
Mareele	73
Pelerinaj	85
Congregație	95
FOC.....	111
Noaptea când au căzut stelele.....	113
Arderea cărților.....	121
Joacă profundă	129
Flăcările.....	145
AER.....	153
În zbor.....	155
Aură.....	161
La păstrare	171
Sămânța a tot ce există	184
<i>Epilog: Eter.....</i>	193
<i>Mulțumiri.....</i>	205

ÎN ULTIMA VREME

În ultima vreme, mă trezesc noaptea și, preț de câteva secunde, sunt panicată și nu reușesc să-mi dau seama unde mă aflu. Cu siguranță că aș putea să-ți spun cum mă cheamă, dar nu și cu ce variantă a mea am de-a face.

O dată am fost sigură că mă aflam din nou în patul meu din adolescență. Aproape că puteam auzi scârțâitul cadrului de metal în vreme ce-mi verificam orarul în minte: *științe, istorie, arte*. Fiind o realitate instabilă, iluzia s-a risipit și, timp de câteva minute amețitoare, nu am mai fost nimeni, doar cineva care-și aducea aminte că fusese cândva acea fată. Apoi am redevenit eu, acel eu ce există acum, în patul cu tapițerie albastră, simțind cum intră briza mării pe fereastră.

A fost ceva neobișnuit. De cele mai multe ori nu sunt nimeni când mă trezesc, doar o conștiință în întuneric încercând să pună toate piesele cap la cap. Este un moment ciudat, de plutire în derivă, cu un sine neancorat. Este un interludiu, ca atunci când îți ții respirația.

Într-un final, începi să respiri, plămânii se umplu cu aer, lumea exterioară sparge zăgazurile. O reîncărcare liniștitoare cu fapte. O repornire. M-am întors la realitate.

În ultima vreme nu mai reușesc să citesc o pagină întreagă dintr-o carte. Această pierdere a atenției s-a produs pe nesimțite. Am crezut că se va rezolva odată cu încheierea perioadei de *lockdown* din pandemie, dar nu este așa. Deciziile par să-mi alunece printre degete. Îmi pun în cap să fac ceva, dar inconștientul mă dă discret la o parte. Are alte planuri cu mine. Îmi cere să privesc peste umăr, atentă la următoarea amenințare.

Nu mă opresc din cumpărat cărți. Lumea continuă să mi le trimită. Cărțile devin amenințătoare, teancurile se clatină pe fiecare masă din casă, strângându-se precum obidiții înainte de revoltă. Stivuite pe birou, adună fuioare îngrijorătoare de praf.

Îmi pun în gând să mai fac niște rafturi, dar și acest proiect îmi joacă feste. Până la urmă, sunt prea ocupată cu privitul. Nu mă pot lipsi de atenția necesară.

În ultima vreme, mă mănâncă palmele, vor să le dau de lucru. Acum, că Bert a reînceput să meargă la școală, îi descos tivul pantalonilor gri și-l ajustez. Nu are rost să cumpăr o pereche nouă. Abia dacă ar rezista o lună.

Crește așa de repede. Nu mai pot să-l ridic în poală și să-l cuprind în brațe. Reușim într-o oarecare măsură, dar mereu sunt membre care atârnă, iar unul din noi ajunge să se foiască incomodat. Amândoi ne dorim asta, senzația

de greutate a corpului său sprijinit de mine, dar acum balanța nu mai este echilibrată. Stăm, în schimb, unul lângă altul, încercând să reținem amintirea contactului.

Așa că-mi fac de lucru cu tivuri, aducându-mi aminte cum am învățat prima oară să fac asta, cosând truse de voiaj în după-amiezile unei vacanțe de vară plecticoase. Bunica îmi urmărea mânuțele nerăbdătoare și îmi spunea că ochiurile de ață trebuie așezate, iar nu trase. Nu trebuie să trag prea tare, dar nici nu trebuie să las ața să atârne. Mă întreb dacă nu cumva acele cu gămălie ar putea fi soluția pentru toată neatenția mea. Nu cumva le-aș putea folosi ca să-mi fixeze viața?

Ultimul deceniu ne-a copleșit pe atât de mulți dintre noi cu o senzație din ce în ce mai puternică de irealitate. Chiar și înaintea sosirii acestei pandemii globale eram blocați într-un tăvălug de schimbări permanente, fără să avem vreodată șansa de a le asimila. Fluxurile de știri, pălăvrăgeala de pe rețelele sociale, modul în care familiile noastre s-au divizat în funcție de opțiuni politice: parcă am fost tăiați pe jumătate, apoi pe sfert, iar acum suntem un fel de moloz social.

Dacă ar exista un spirit al acestei epoci, ar semăna extrem de mult cu frica. De ani buni tot fugim ca iepurii. Zărim o tresărire de coadă albă, receptăm semnalul de pericol și fugim, cu propria coada albă tremurându-ne între picioare. Este o reacție în lanț, un fluviu de spaimă care curge fără noimă, antrenând alte corpuri sălbatice, alerte, care la rândul lor își transmit semnalele de pericol. Nu

există doar un prădător de care trebuie să scăpăm; sunt mai mulți. Acum treaba noastră e să fugim. Totul este urgent. În fiecare an se pare că trebuie să fugim mai repede. Nu există altă soluție. Nu putem decât să fugim, să ne panicăm și să le vorbim despre spaimile noastre celorlalți, care ni le vor proiecta înapoi.

Tot ce e legat de epoca asta conspiră în a ne face să ne simțim foarte mici. Parcă suntem copleșiți de dimensiunile lucrurilor. Amețitoarea valoare numerică a lumii ne-a fost revelată și parcă am privi chipul lui Dumnezeu: ne copleșește complexitatea ei cumplită, evidenta ei enormitate. Nimic nu ne-ar fi putut pregăti pentru asta. Acum ne străduim să ne asigurăm cele esențiale pentru supraviețuire. Este un travaliu nesfârșit, fără răsplată. Uneori parcă alimentăm o mașinărie gigantică ce va ajunge oricum să ne devoreze. Suntem oboșiți. Suntem oboșiți până în măduva oaselor și nu ne mai găsim liniștea. Nu vedem nicio cale de ieșire.

Între timp, la marginea conștiinței, percepem un soi de absență. Nu e ușor de exprimat în cuvinte, dar își are propria încărcătură de spaimă din miez de noapte, propria ei teroare. E senzația că ne-am rupt de sens într-un fel pe care nici măcar nu știm cum să-l percepem. Simțim asta când ne facem griji că nu ne putem controla impulsul materialist. O simțim când atracția telefoanelor noastre inteligente seamănă cam mult cu o dependență. O simțim când ne dăm seama că viețile noastre sunt trăite în mediul controlat al aerului condiționat, dar tot nu vrem să vedem cum e vremea afară.

Acestea sunt doar manifestările ei zilnice. O simțim cel mai puternic atunci când căutăm cuvintele potrivite pentru a ne exprima suferința, dar descoperim doar platitudini, sau când ne azvârlim cele mai întunecate experiențe în eter și descoperim că nimeni nu e dispus să le prindă. Ceva s-a pierdut aici, ceva a dispărut dincolo de granițele memoriei vii: o fluență a vieții care a modelat umanitatea încă de la începuturi. Am renunțat la riturile de trecere care ne purtau odinioară de la naștere la moarte și, prin asta, am făcut multe părți ale experienței noastre de nepovestit. Separat și în tăcere le suntem oricum martori, într-o izolare deliberată față de prietenii și vecinii noștri care fac la fel. Secole de cunoaștere se pierd în tăcere, generații întregi de comuniune. În permanență înconjurați de conversații, trăim totuși într-o singurătate cronică.

Simt din ce în ce mai mult că o parte din mine lipsește, partea care are capacitatea de a face față schimbărilor seismice care urmează, de a le percepe, experimenta și integra, mai degrabă decât de a le administra. Pe măsură ce îmbătrânesc, încep să simt asta ca pe o pierdere amarnică. A existat o nevoie în mine, una pe care abia încep să o înțeleg, o poftă de experiențe transcendente, de profunzime, de făurire de sens. Nu doar lumea trebuie să se schimbe - și eu trebuie să mă schimb. Trebuie să mă înmoi, să renunț la hotarele mele empirice stricte, să descopăr o fluiditate mai mare în actul de a fi. Caut ceea ce poetul John Keats numea *capacitate negativă*, acea stare subtilă și intuitivă a minții care ne permite să trăim cu

„incertitudini, mistere, îndoieli, fără să căutăm enervați faptele și logica“. Magia subtilă a lumii ne oferă alinare, dar eu nu știu cum să o primesc.

Am pierdut o parte fundamentală din ceea ce știam, o anumită trăire umană elementară. În absența ei, lumea seamănă cu apa de la robinet lăsată în pahar peste noapte, searbădă și chimică, lipsită de viață. Sunt precum fulgerul în căutarea pământului. Neliniștită, duc în membre tremurul energiei potențiale, ratând mereu punctul de contact, momentul eliberării. În schimb, se adună în mine, se acumulează precum o furtună care nu se mai pornește. Îmi lipsesc chiar și cuvintele prin care să o descriu, această senzație complexă de teamă că alunec pe suprafața sticloasă a lucrurilor, speriată de ce zace dedesubt. Am nevoie de o modalitate mai bună de a păși prin viața asta. Vreau să mă las din nou vrăjtită.

Vraja este minunea mărunță amplificată prin sens, fascinația prinsă în plasa poveștilor cu tâlc și a amintirilor. Se bazează pe doze mici, aproape homeopatice, de uimire; aceste urme tăcute ale miraculosului ce sunt descoperite doar când le căutăm. E senzația că suntem legați printr-un fir continuu al existenței de toate elementele care alcătuiesc această planetă și că există o forță blocată în această stare de interconectare, o furnicătură la granița percepției noastre. Este firul uitat al geologiei noastre, particula subtilă care cimentează materia noastră instabilă: abilitatea de a simți magia fiecărei zile, de a o canaliza prin mințile și corpurile noastre, de a ne bizui pe ea.

În absența ei, am senzația că-mi lipsește un nutriment esențial, o vitamină ce se găsește doar când sapi în propria țărână.

Am nouă, poate zece ani și stau pe bancheta din spate a mașinii mamei mele. Trecem prin zona agricolă care începe unde se termină orașelul nostru și mă întreb: *E frumos aici?*

Cu siguranță mie așa mi se părea. Odată ce treceai de rândurile de case identice, făcute după război din plăci prefabricate de beton, orizontul se deschidea și totul devenea verde. Într-adevăr, câmpurile erau joase și adesea inundate, presărate cu varză și bătute de copitele vacilor; într-adevăr, nu existau panorame ca atare, cu excepția celei spre Tamisa, către centrala electrică din Tilbury; însă doar asta aveam, propriul meu văzduh.

Uneori mă duceam acolo cu fetele pe care mama le lua la noi după școală. Dacă treceai de bibliotecă și de șirul de magazine, ajungeai la un moment dat la o potecă nămolosă cu fâgașe adânci de la cauciucurile tractoarelor. Odată mi s-a părut că zăresc acolo un bursuc, dar s-a dovedit, la o analiză mai atentă și după ce am stat suficient de mult și de entuziasmată la pândă, că era un sac negru de gunoi, umflat de vânt. Totuși, existau urme de labe care ar fi putut aparține unui bursuc, dar despre care mama credea mai degrabă că sunt ale unui câine mare. Asta nu m-a împiedicat să bat drumul până acolo cu o pungă cu ghips și o sticlă de apă ca să fac un mulaj după ele. Rezultatele au fost frustrant de neconcludente:

urme mari de labe. Ar fi putut aparține unui câine, unui bursuc sau chiar și unui Yeti.

Oare acesta era genul de peisaj care trebuia să te umple de entuziasm? Mama așa părea să creadă sau cel puțin asta lăsa să se vadă. Uneori, duminica, dacă aveam timp, îl traversam cu mașina, ca să ajungem la casa bunicilor mei, dincolo de mlaștini și de șanțurile înverzite care le înconjurau, și numeam asta „plimbarea pe drumul frumos”. Oare șanțurile de irigații pot fi considerate natură? Auzisem că sunt pline de țipari și știam că sunt șobolani în mlaștini pentru că ni-i aducea pisica, cu cozile lor roz și groase cât degetul mare. Asta nu părea genul de natură pe care-l vedeai în documentarele de duminică seara. Natura mea - cea care exista în ierburile mele - era genul de natură care le făcea pe femei să țipe în seriale.

Mai erau și lebede pe canalul de lângă British Uralite Works, o fabrică de azbest abandonată. În general, oamenii vorbeau mai mult despre tragedia pierderii locurilor de muncă decât despre ceea ce încă pătimeau oamenii care munciseră acolo - boala care făcea ravagii în plămâni atât de multor localnici. Mama mea, care ura ieșitul în aer liber, alesese, dintr-un oarecare motiv, acel loc pentru plimbările în care să luăm contact cu natura. Primăvara erau mormoloci și cuiburi imense construite de lebede, în care încercam să observăm ouăle fără să speriem păsările. Toată lumea știa că sunt predispuse la reacții violente. Întotdeauna părea un spațiu compromis acest loc unde sălbăticia prospera printre formele contorsionate din metal ruginit și sârmă ghimpată. La televizor, natura era măreață

și uimitoare, dar asta prin alte părți, în niciun caz în vecinătate. Existența noastră părea așa de sordidă și de mărunță în comparație cu restul lumii.

Erau locuri de frumusețe a căroră nu mă îndoiam. De pildă, faleză de calcar de la Blue Bell Hill, pe drumul spre Maidstone, care amintea de White Cliffs of Dover*, dar era rătăcită în interiorul insulei. Credeam că sigur bate recordurile de frumusețe, așa de dură și de înaltă cum era. Mă întrebam în sinea mea dacă ar putea fi celebră. Mai era și plaja de la Greatstone, cu dunele ei de nisip împânzite de iarbă și scoicile roz care brăzdau țărmlul. De vreo două ori pe an mergeam până acolo cu mașinile în convoi, cântând „The Quartermaster’s Store” în timp ce urmam drumul șerpuind prin localitățile din Kent. Odată, când stăteam pe pături ecosez în timp ce mama bea cafea din termosul ei albastru, am spus că voiam să locuiesc la malul mării când voi fi mare, și toată lumea a râs.

— Ar fi casa plină de nisip, a spus mama.

— Ai da întruna cu aspiratorul, a zis bunica.

Asta m-a zăpăcit, pentru că oricum bunica dădea întruna cu aspiratorul și eram la kilometri distanță de orice fel de nisip. Totuși am băgat la cap. Frumusețea nu era practică. Nu era pentru oameni obișnuiți ca noi.

Mai erau și alte lucruri care mie mi se păreau frumoase, dar despre care eram aproape sigură că nu ar fi

* White Cliffs of Dover, zonă geografică celebră de pe coasta britanică, lângă strămtorea Dover, cunoscută pentru falezele albe, din calcar, cu dungă neagră de cremene, formate în cretacul târziu (n. tr.).

plăcut tuturor. Gălețile cu petale veștejite de trandafir pe care le lăsasem peste tot prin grădină vara, când încercam să fac parfum. Luminile roșii de pe coșurile de fum industriale situate pe celălalt mal al fluviului, care luminau până la noi. Dâra de lumină de la faruri care se întindea peste pătura mea când stăteam în pat în dormitorul de oaspeți al bunicilor unde ne-am mutat după ce părinții mei au divorțat. Știam că, obiectiv, asta nu era ceva frumos, dar mi se părea fermecător felul în care lumea exterioară se putea insinua în camera mea.

Una dintre cele mai frumoase amintiri ale mele este momentul când bunicul m-a trezit din somn într-o noapte de Revelion ca să mă aplec afară pe geamul dormitorului meu și să privesc artificiile din Londra, minuscule la orizont. A doua zi de dimineață, mi-am pus problema dacă visasem, dar nu am vrut să întreb, de teamă să nu fi fost așa. Acestea erau moaștele mele, liturghia mea, colecția mea de amintiri de care aveam mare grijă, ca să mi le pot desfășura în minte. Îmi dădeau fluturi în stomac de parcă ceva minunat era pe cale să se întâmple.

Starea de încântare îmi era la îndemână când eram copil, dar am greșit crezând că e o chestie mărunță, provincială, rușinoasă, ce trebuie dată deoparte în goana spre maturitate. Acum mă întreb cum să o regăsesc. Se pare că, de fapt, nu avea nicio legătură cu frumusețea - nu în vreun sens important, obiectiv. În schimb, cred că, în copilărie, încântarea provenea dintr-o comuniune profundă cu lumea din jurul meu, din acel gen de calitate

a experienței care însoțește atenția maximă, senzația de contact care apare din actul observării. Am muncit din greu la suprimarea tuturor acestor lucruri. Credeam că asta trebuie să fac ca să cresc. A fost nevoie de ani de muncă, ani de uitare intenționată. Nu mi-am dat nicio dată seama ce pierd.

Dar starea de încântare nu poate fi distrusă. Ne așteaptă răbdătoare să ne aducem aminte că avem nevoie de ea. Iar acum, când încep să o caut, iat-o: palidă, intermitentă, așteptând cuminte întoarcerea mea. Lumina neașteptată a soarelui prin vitralii. Lucirea aurie a prundișului de pe fundul unui pârau. Cuvintele care șoptesc printre frunze.

„Îmi este permis să dispar“, scria Simone Weil în *Gravity and Grace* („Gravitație și grație“). „Oriunde mă aflu, deranjez liniștea cerului și pământului cu respirația și bătăile inimii mele.“

Asta caut: șansa de a mă topi în curgerea involburată a lumii, de a mă simți copleșită, de a pătrunde atât de profund în țesătura ei, încât să uit uneori de mine.

Dar acesta e un obiectiv ambițios când abia dacă-mi pot pune mintea la treabă.

PIATRĂ

Când vreau să descriu cum mă simt acum, cuvântul pe care îl folosesc cel mai mult este *dezarticulată*. Surprinde perfect starea mea de spirit: confuză, dezorientată, neliniștită. Pentru mine, cuvântul acesta pare să facă aluzie la o dislocare treptată sau la o dezmembrare, senzația că subiectul este desfăcut în bucăți, componentele zburând în toate direcțiile. Poate confund cuvântul „dezarticulare“ cu „decapitare“, dar cel dintâi mă face mereu să-mi imaginez capul plutind departe de corp. De fapt, exact așa mă simt. Nimic nu e unde trebuie. E un cuvânt amuzant pentru o stare de spirit foarte gravă, chipul prietenos al unei crize existențiale.

Chiar nu știu ce problemă am. Nu e nimic, dar este și ceva atotcuprinzător. Mă simt pustie într-un mod ciudat, lipsită de gânduri și de energie. Nu mi-e clar unde mi se duc zilele, dar sigur se duc. Orice lucru pe care trebuie să-l fac - orice aluzie la o cerință - mă macină. Nimic

nu-mi convine. Vreau să fiu lăsată în pace, în liniște. Nu știu ce aș face cu acel timp, dacă vreodată aș obține acea stare de izolare perfectă. Îmi place să cred că aș citi, dar adevărul e că probabil aș dormi. Nu am atenția necesară pentru citit, de fapt, nu am atenția necesară pentru nimic. Creierul meu pare complet separat de mine. Este gol, dar în același timp nu mai poate asimila nimic. Pare un organ inutil, refuzând mereu să sesizeze ce-mi doresc eu să observe. Nu se lasă implicat. Pur și simplu respinge tot, cu o străfulgerare palidă.

Și timpul se poartă ciudat. Pare să se fi așternut pe casa asta ca un strat de zăpadă, adunându-se grămadă în anumite colțoare întunecate, rămânând mai subțire în alte părți. Apasă greu pe acoperiș, într-un mod palpabil, pe care nu prea pot să-l explic. Anumite momente din viața mea zilnică s-au adunat ciorchine, astfel încât par aproape continue. În fiecare noapte, când mă spăl pe față, am senzația că parcă am stat aplecată deasupra chiuvetei o clipă continuă de-a lungul mai multor luni. Timpul s-a învățit în bucle și s-a făcut ghem, iar uneori mi-e teamă că aș putea sări peste decenii întregi în felul acesta, stând în baie, până când deodată m-aș trezi bătrână. În alte momente din zi, se mișcă atât de lent, încât aproape nu-mi vine să cred că lumea se mai rotește. Ceva sigur a încetinit.

Poate că eu sunt cea care a încetinit. Poate că sunt deprimată, dar nu se simte ca alte depresii de care m-am lovit. Nu simt nimic din disprețul de sine care mă îngenunchea în trecut, nimic din imboldul de a mă

autodistruge. Mă mențin foarte bine pe linia de plutire, ba chiar sunt ciudat de mulțumită. Sunt doar lentă, atâta tot. Sunt doar pustii. Teoria mea este că e un soi de mahmureală pandemică, simțurile mele fiind amorțite de prea puțină stimulare, iar sensibilitățile, exacerbate de absența necesității. Mi-a plăcut armistițiul social adus de izolare, dar am fost în același timp neliniștită și plictisită. Acum pare că am rămas blocată acolo. Plictisită, neliniștită, fără gânduri și cu o rezistență fizică la a schimba ceva. Nemișcarea mi s-a instalat în oase și nu mai știu cum să mă simt din nou fluidă.

Nu sunt deloc singura care se simte așa. Persoanele pe care le cunosc vorbesc și ele despre asta, în felurile lor diferite. Dau vina pe rigorile responsabilităților de părinte în timpul unei pandemii în care au încercat să și muncească; vorbesc despre singurătate și izolare, despre felul în care îi face să fie obsedați de lucruri pe care nu le pot controla; vorbesc, din ce în ce mai mult, despre menopauză și despre cum le încetează mințile. Unii i-au pus chiar o etichetă: *burnout**. Suntem, cu toții, rămășițe carbonizate. Nu mai rămâne nimic din noi în afară de oase înnegrite.

Este o stare de spirit cu care am ceva experiență. Persoanele autiste cunosc foarte bine starea de *burnout*, mai ales cele care, asemenea mie, nu au fost diagnosticate decât târziu, la maturitate. Starea aceasta apare când îți petreci prea mult timp ignorându-ți propriile nevoi. Este

* „Epuizare“, de la verbul *to burn* = a arde (n. tr.).

o îmbolnăvire treptată, care se bazează pe stări succesive de epuizare, șiruri de senzații coplesitoare. Pentru mine, anii în care am încercat să-mi ascund problemele emoționale și dislocarea socială din viața de zi cu zi au însemnat un du-te-vino din starea de *burnout*. De fiecare dată se manifesta într-o formă diferită. O senzație de epuizare atât de intensă, încât abia puteam să mă ridic în picioare; o prăbușire în tăcere; o alunecare pe spirala unei anxietăți care mă consuma în totalitate. Mai multe locuri de muncă pierdute decât are rost să enumăr și efectele secundare care vin la pachet cu lipsa unui job, datoriile, incapacitatea de a construi o plasă de siguranță financiară, pierderea stimei de sine, rușinea permanentă. Starea de *burnout* este ceva de care mă păzesc cu grijă acum, că i-am înțeles sursa. Credeam că poate am învățat cum să o previn. Dar nu, m-a coplesit din nou; mai mult de atât nu pot controla.

Mă așez la birou să lucrez, dar pendulez în schimb între Twitter, Instagram și știri, Twitter și știri, Instagram și știri, Twitter și Instagram, Twitter, Twitter, Instagram și veșnicele știri cumplite, din nou Twitter, unde toată lumea e indignată de știri, și toți par să știe sigur ce trebuie făcut, într-o direcție sau alta. Pot să-mi petrec ore întregi așa, navigând cu vinovăție între toate avatarurile umane care par atât de solide prin comparație cu mine, atât de sigure pe ele. Emit o lumină constantă, ceea ce eu nu fac. Mă uit cu ochi goi la ele și mă întreb cum de știu atât de multe lucruri, cum de au ajuns să fie atât de sigure pe ele. Ar trebui să scriu, dar îmi lipsește siguranța necesară pentru a face asta. Oricum, ce e de spus?

Deja pe la ora prânzului îmi dau seama că trebuie făcut ceva și se pare că asta înseamnă o presiune suplimentară pe încercarea de a mă concentra. Dar singurul remediu pe care-l cunosc pentru această stare de plutire în derivă este să lovesc cu picioarele în pământ până îmi revine senzația de atracție gravitațională. Deasupra biroului meu este un bilețel de săptămâna trecută, dintr-un moment rar de luciditate, pe care scrie: „Fă o plimbare.“ Cred că ar trebui să îl ascult. De obicei iau câinele și mă plimb de-a lungul coastei, dar azi poteca orizontală nu e suficientă. Vreau să-mi simt greutatea ființei în picioare, să mă lupt cu permanenta tragere în jos. Pornesc din fața ușii de la intrare și urc dealul care duce spre ieșirea din oraș, trec de vechea moară de vânt și merg printre case, în căutarea blocurilor de piatră de la Whitstable.

Formațiuni de stânci așezate în poziție verticală împânzesc cam toate insulele britanice, aranjate adesea în cerc sau în linie dreaptă. Cunoscute sub denumirea de menhire, au fost sculptate în neolitic acum 4.000–7.000 de ani, iar scopul lor exact s-a pierdut în negura vremurilor. Dar în Whitstable nu avem ceva așa de vechi, nu avem gorgane lungi, nici megaliți, nici ruine care să aducă aminte de misterioase civilizații apuse. Menhirele noastre sunt noi-nouțe. Ridicate în noiembrie 2020, cele patru pietroaie stau sus deasupra orașului, pe pajiștea noastră, proprietate obștească, la fel de nouă. Marchează un spațiu verde printre case și apartamente care au început să invadeze câmpurile din jur pe măsură ce îmbătrânesc centrul orașului. Bolovanii sunt un semn că lumea

se schimbă, că ne îndepărtăm de bisericile care odinioară le ofereau alinare pescarilor și familiilor lor neliniștite și căutăm locuri neutre unde să ne adunăm gândurile. Exprimă un soi de nevoie, una pe care încă nu știm cum să ne-o satisfacem.

Aș minți dacă m-aș preface că ideea unui cerc nou de piatră nu mi se pare artificială. De fapt, ce înseamnă aceste blocuri de piatră care nici măcar nu sunt specifice peisajului? Ce se presupune că semnifică ele? Le-am vizitat chiar când au fost ridicate și mi s-au părut cam sterpe, plantate în pământul tern al iernii, încă fărâmițându-se, proaspăt scoase din carieră. La început am crezut că sunt din beton. Mi s-a părut că oferă un răspuns incomplet la o întrebare pe care nu am învățat încă să o punem. Cum venerăm acum? Cum depășim cunoașterea tranșantă a epocii noastre deziluzionate și facem din nou apel la magia pe care altădată o simțeam peste tot? Am vrut să ating pietrele, ca ele să-mi răspundă cu un fior de semnificație așternută de-a lungul mileniilor. În schimb, păreau să mă respingă.

Găsește-ți singură sensul, au spus ele. Nu putem face asta pentru tine.

Am cunoscut la un moment dat o femeie care confecționa „menhire“. Jean Lowe a așteptat ca soțul ei să iasă la pensie, și copiii să plece de acasă înainte să se înscrie la Facultatea de Arte Plastice pentru a studia ceramica. Vazele și ceștile nu erau pentru ea: lucra cu roca, readucând lutul la forma lui elementară, remodelând materialul neted prin prelucrarea la foc.